

ho escrigui amb *fe-* perquè també posa *ferradura*, *ferrer*, etc., que s'hi deuen pronunciar amb *fa-*, i ell mateix també se sent obligat a subratllar que és derivat de *ferro*. — ¹¹ Espinosa-Castellanos, *H en el Sur de España*, RFE xxiii. — ¹² No solament parlant de la *pedra negra ferrenha*, ja en el clàssic Diogo do Couto (S. xvi), sinó en tota mena d'usos: Ramiz Galvão, autor d'un *Vocab. etymológico*, replicava a unes crítiques ortogràfiques de Cândido de Figueiredo (en un opuscle de Rio de Janeiro, 1910, p. 20): «não duvido aceitar, e antes precocizo, os preceitos da Acad. Brasileira de Lettras, quanto á uniformizaçãõ das terminaçõs -az, -ez, -iz --- e tudo isto com sacrificiõ das prescripçõs etymológicas --- como ser increpado de *ferrenho* etymologista?». — ¹³ «Luogo è in Inferno detto Malebolge, / tutto di pietra di color ferrigno / --- / nel dritto mezzo del campo maligno / ---» (xviii, 2). — ¹⁴ Allí adjectiu de color: 'agrisat', color del ferro. No hi ha un *ferrignus ni *ferrinçus en llatí, i en general fins és discutible que la font del cast.-port. *-eño/-enbo*, d'abast més ample, sigui llatino-romànica (cf. el cèlt. *-ikno-*, tan desenrotllat, *Col. Prerr. Salm.* 1944, 144-5), si bé hi havia també models llatins (de formació un poc heterogènia: *malignus, benignus*, d'altra banda *salignus, abiegnus, vitig(e)-nus...*), i és versemblant que hi vagi haver confluència i confusió llatino-cèltica. — ¹⁵ «Per cada una que n'hi-a ben pareguda, n'hi-an mil que pareixen *ferrosos*», «dones llejes com a *ferrosos*», «de guapos y de llejos, de ben pareguts y de *ferrosos*, de alts y de baixets» (*T. del Xè* i, 395; ii, 43; i, 136) només el darrer, i no és forçós, podria comprovar un ús adjectiu. — ¹⁶ El lapsus *ferararia* per *ferraria* com a glossa del ll. *ferrarius*, àr. *hidàda*, deu ser 'establiment de ferre', S. xiii, *RMa.* — ¹⁷ «*Ferrija*: limadura, aquella como arena o polvo que la lima saca del oro, plata u otro metal quando se lima», C. Ros, *Diccionari*, p. 107. — ¹⁸ Cf. els antecedents que es poden treure de Mitxelena, *Fon. Hist. Vca.*, 1132, 146; i Uhlenbeck, *Vgl. Lautl. d. bk. Dial.*, p. 32. — ¹⁹ Comprovo a la princeps que diu *ferrigible* i no pas *frangible*: cap. 289 *Ag.*, ed. Riquer, p. 854. — ²⁰ «*Aferrar*: asir; *aferrado*: asido; *aferrador*: criado de Justicia» ja en el *Vocab.* de Germanía de J. Hidalgo (1606). — ²¹ Un ex. ja en Arnau d'Erill (*AlcM*) que és més aviat de principi de segle.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *pedra ferral, ferralla, farramalla, ferrar, ferradura, ferrar* 'engrillonar', *desferrar, ferrada I, farrada, forrada, ferradal, ferrat, farrat, ferrada II* 'ferralla', *ferrada III* 'acte de ferre', *ferrader, ferraderia, ferradis, ferrador, ferradot, ferraons, ferrament, ferramenta, ferramental, ferramentera, ferratge, ferregada, ferregot, ferreguet, ferreguins, ferreguí, ferrejar, ferrellot, ferreny, ferrenc, ferrienc, ferrenyo, ferrenyós, ferris, ferrissa, ferrisseria, ferrissós, ferrús, ferrug, ferruca, ferrussa, ferdussa, fordussa, fer ferrussa, ferrer, ferreria, ferret, ferreter, ferretall, ferretaire, ferretejar, ferreteria, ferretó, ferroll,*

farroll, forroll, ferrolla, farrolla, forrolla, fer forrolla, ferritja, ferrige, ferrigible, enferritjar-se, aferrar, aferrar-se, aferrat a, aferrar la vela, ous ferrats, ous aferrats, aferradors, ferrassa, aferrassa, ferra-roques, ferrapedres, desferrar, desferra, disferra, desferrador, desferradura, desferrament, ferraire, ferri, ferrós, ferrosa, ferruginós, ferruginar, aferrinxar, aferrinxada, aferrinxo, aferrinyar, aferrissat, enferrar, enferriar, enferris, enferrissar, esferrissar-se, esferrussar-se, referrar, desferracavalls, ferranclau, ferrocarril, ferrocarrilaire, ferroviari, ferro-paret, ferracavalls, ferragut, ferratimó, ferrifer, ferrificar, ferrificació, ferri- (ferricianur, etc.), ferro-, ferroalumini, ferroníquel, ferrobanc, ferrocalcita, ferro-vell, ferroveller, aferrapaper, aferrapilla, aferraveles.

Ferrocarril, V. *ferro* *Ferroll* 'ferro del foc', V. *ferro*; 'de tancar', V. *forrellat* *Ferrolla*, V. *ferro* *Ferrollat*, V. *forrellat* *Ferroparet*, *ferrós(a)*, *ferroveller*, *ferroviari*, *ferruginar*, *ferruginós*, *ferrús*, *ferrussa*, *ferusser*, V. *ferro* *Fèril*, *fèrilitat*, *fèrilització*, *fèrilitzador*, *fèrilitzant*, *fèrilitzar*, V. *preferir* *Ferula*, V. *ferla* *Ferum*, *ferumejar*, V. *fer* adj. II

FERVENT, pres del ll. *fervens*, -*entis*, 'bullent', participi actiu de *fervère* 'bullir, estar bullint'. □ 1.ª doc.: fi S. XIII.

Des del principi en el sentit figurat de 'fervorós': «Fo Sen Pere plus *fervent* en vertu que-ils autres», *VidesR*, 69r2 (n. 51, traduint *efficacior*). En Llull el trobem tant en una forma fonètica un poc alterada com en la fidel al llatí: «tant era *frevent* e devot lo cardenal en honrar lo poder de Déu, que diverses oficis establí a honrar-lo ---» (*Blanq.*, *NCl.* II, 211.17, id. en la 1.ª ed.), i també: «la mia coratgia s'esforsa --- en loar --- Vostra unitat divina» (*Contempl.*). Igualment *fervor* — del ll. *fervor*, -*ōris*, 'bull', 'fervor' (d'on prové en forma popular el cast. *hervor*) —, «en tan gran aficament e en tan gran *frevor* estava Blanquerna en contemplació, del sol post tro al prim son, que con s'era colgat e durmia, viñares li era que fos ab Déu ---»; «dementre que la dona dehia aquestes paraules, ella sentí tan gran *frevor*, devoció, en son coratge, --- que la malaltia li fo leugera a sostenir», i també en la forma més pura (en l'*Art de Contempl.* del *Blanq.*): «fo la sua volentat pus exalçada a *fervor* e a contemplar son Amat ---» (*NCl.* II, 260.6; I, 179.7; III, 123.10); «¿Hon és la santa *fervor* e devoció que ésser solia en los apòstols ---?» (*Merav.*, 1.ª ed., I, 191). Sobretot *fervent* continua essent sovint usat en la literatura posterior: «aquí féu molt *fervent* oració, ab moltes làgremes e ab gran contrició de sos pecats, d'on merescé obtenir la sancta perdonança», Jo Martorell (*Ag.* I, 20).

DERIV.: *Fervorós* [1647, *DTO.* «f. o ardent: ardens, acer in rebus agendis ---»], en el pseudo-Boades, etc. *Fervori*. *Fèvid* i sobretot *fèvidament*, no rar en escr. Renaix. (no Lab. 1839). *Fèrvencia*. *Efervescent* [1840, supl. al Lab.], participi actiu del ll. *effervesçere* 'començar de bullir'; *efervesçença* [1803, *Belv.*].